

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
**AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**
S A R A J E V O

Temeljem čl. 103. i 130. Zakona o osiguranju („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 23/17), članka 13. točka a) Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/05, 8/10, 30/16), članka 5. Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 47/14 i 46/16) i članka 2. Pravilnika o provođenju zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 41/15), Stručni savjet Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, na 7. sjednici održanoj 27.10.2017., d o n o s i

S M J E R N I C E
**ZA PROCJENU RIZIKA I PROVOĐENJE ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I
FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI U OBLASTI OSIGURANJA**

I OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

Ovim Smjernicama za procjenu rizika i provođenje Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u osiguranju (u daljnjem tekstu: Smjernice) uređuje se: procjena rizika, utvrđivanje stupnja rizičnosti grupe klijenata ili pojedinog klijenta, poslovnog odnosa ili transakcije, nova tehnološka dostignuća u svezi s mogućom zloupotrebom u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, definiranje pokazatelja za sumnjive transakcije u oblasti životnog osiguranja, identifikacija i praćenje klijenta, provođenje mjera sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u društvima za osiguranje sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: društva za osiguranje), praćenje poslovnih aktivnosti klijenta, dostavljanje podataka Financijsko - obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljnjem tekstu: FOO), poslovi stručne naobrazbe i usavršavanja, uspostava interne kontrole i revizije od strane obveznika, zaštita i čuvanje podataka koji su obvezniku dostupni, imenovanje ovlaštene osobe za sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, procedure za određivanje politički i javno eksponirane osobe, kao i druga pitanja od značaja za procjenu rizika i razvoj preventivnog sustava za sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 2.
(Obveznici)

Obveznici provođenja mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u nadležnosti Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor) su, sukladno Zakonu o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u osiguranju (u daljnjem tekstu: Zakon), i ovim Smjernicama, društva za osiguranje koja se bave poslovima životnog osiguranja i posrednici u osiguranju registrirani u Registru kod Agencije za nadzor, a koji posreduju kod zaključivanja ugovora o

životnom osiguranju (u daljnjem tekstu: obveznici).

Članak 3.

(Utvrđivanje i provjera identiteta i mjere praćenja klijenta)

- (1) Obveznici, sukladno članku 6. Zakona, prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa ili vršenja transakcije iznad, Zakonom određenog iznosa ili u drugim slučajevima koji su utvrđeni Zakonom, poduzimaju potrebne mjere identifikacije i praćenja klijenta. Obveznici su dužni kontinuirano poduzimati mjere identifikacije i praćenja za sve postojeće klijente.
- (2) U slučaju kada nije u mogućnosti poduzeti mjere identifikacije i praćenja klijenta iz stavka (1) ovoga članka, obveznik neće uspostaviti poslovni odnos niti obaviti transakciju. Dužan je prekinuti sve postojeće poslovne odnose i transakcije s tim klijentom.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovoga članka obveznik će obavijestiti FOO o odbijanju ili prekidu poslovnog odnosa, odnosno transakcije sa svim do tada prikupljenim podacima o klijentu, transakciji, sumnjivim sredstvima neovisno od transakcije, sukladno čl. 38. i 39. Zakona.

Članak 4.

(Provođenje Zakona i standarda)

Pri obavljanju poslova životnog osiguranja, obveznici postupaju sukladno Zakonu, propisima donesenim na temelju Zakona, ovim Smjernicama, te drugim zakonima, podzakonskim aktima i standardima koji uređuju područje sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te osiguravaju da se cjelokupno poslovanje obveznika obavlja sukladno istima.

Članak 5.

(Procjena rizika)

- (1) Obveznik vrši procjenu rizika u svezi s ispitivanjem eventualnog pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti uvijek pri uspostavljanju poslovnog odnosa, naročito: zaprimanja ponude, sklapanja ugovora, te pri otkupu ugovora, isplate osiguranog slučaja i isplate predujma.
- (2) Obveznik vrši identificiranje novih klijenata, a po prijemu ponude procjenu rizika vrši ovlaštena osoba za prodaju životnog osiguranja. U slučaju otkupa i isplate osiguranog slučaja ispitivanje o eventualnom postojanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti obavlja se od strane nadležne osobe u službi tehnike u životnom osiguranju.

Članak 6.

(Nadzor)

- (1) Agencija za nadzor vrši nadzor nad provođenjem Zakona, propisa donesenih na temelju Zakona, ovih Smjernica, te drugih propisa kojima se propisuju obveze sprovođenja mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, kod obveznika iz članka 2. ovih Smjernica.
- (2) FOO obavlja neizravni nadzor nad provođenjem Zakona i propisa donesenih kod obveznika iz članka 2. ovih Smjernica, na način propisan Zakonom.
- (3) Nadzor iz stavka (1) ovog članka Agencija za nadzor vrši u suradnji s FOO, na način definiran Zakonom.

Članak 7.

(Suradnja obveznika s FOO i Agencijom za nadzor)

- (1) Prilikom provođenja mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti obveznici su dužni osigurati punu suradnju s Agencijom za

nadzor i FOO, na način i u slučajevima predviđenim Zakonom, Pravilnikom o provođenju zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (u daljnjem tekstu: Pravilnik), ovim Smjernicama i drugim zakonskim i podzakonskim propisima kojima se uređuje područje sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

- (2) Obveznici posebno osiguravaju suradnju iz stavka (1) ovog članka u slučaju dostavljanja dokumentacije, te podataka i informacija, koji se odnose na klijente ili transakcije kod kojih postoje razlozi za sumnju u počinjenje kaznenog djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, sumnjivim sredstvima neovisno od transakcije, kao i u slučaju bilo kakvog ponašanja ili okolnosti, koje jesu ili bi mogle biti povezane s eventualnim počinjenjem kaznenog djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a koje bi mogle štetiti sigurnosti, stabilnosti i ugledu financijskog sustava Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine.
- (3) Obveznik osigurava da interne procedure ni u kom slučaju, posredno ili neposredno, ne ograničavaju suradnju obveznika s Agencijom za nadzor i FOO ili na bilo koji način utječu na djelotvornost takve suradnje.

Članak 8.

(Usvajanje unutarnjih politika, procedura i interne kontrole i revizije)

- (1) Obveznici su dužni izvršiti procjenu adekvatnosti postojećih i usvojiti učinkovite unutarnje politike i procedure, te osigurati redovitu internu kontrolu i reviziju po pitanju sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti sukladno Zakonu, Pravilniku, drugim propisima donesenim temeljem Zakona i ovim Smjernicama.
- (2) Obveznici su dužni da, na temelju članka 47. Zakona, čl. 12. i 21. Pravilnika i ovim Smjernicama, izrade listu pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata, u svezi s kojima postoji osnova sumnje da se radi o pranju novca i financiranju terorističkih aktivnosti.
- (3) Obveznici su dužni sukladno članku 5. Zakona, članku 2. Pravilnika i ovim Smjernicama usvojiti pisani interni program kojim će se odrediti razine rizika grupa klijenata, ili pojedinačnog klijenta, njihovo zemljopisno područje rada, poslovni odnos, transakcija, proizvod ili usluga, način njihovog pružanja klijentu i nova tehnološka dostignuća u svezi s mogućom zloupotrebom u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. U pisane interne programe obveznici će uključiti i metodu:
- a) smanjenja procijenjenih rizika;
  - b) praćenja promjena rizika;
  - c) evidentiranja odluka vezanih za veći ili manji rizik za grupe klijenata ili pojedinačnog klijenta, njegovo zemljopisno područje rada, poslovni odnos, transakciju, proizvod ili uslugu, način njihovog pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća, razloge za ovu procjenu i aktivnosti koje su poduzete u svezi s većim ili manjim rizikom;
  - d) praćenja efektivnosti i provedbe programa;
  - e) osiguranja da se interni program u svezi s procjenom rizika uvrsti u internu obuku obveznika.
- (4) Obveznici osiguravaju da svi zaposleni budu upoznati s postupcima iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka, da se sukladno njima ponašaju, te da ih primjenjuju tijekom svog rada.
- (5) Politika obveznika, u pogledu upravljanja rizicima, uključuje: postupke prijema i postupanja s klijentom, postupke pripreme procjene rizika, procese edukacije zaposlenih, mehanizme interne kontrole i revizije, postupke prepoznavanja i obavještanja o sumnjivim klijentima i transakcijama, odgovornost zaposlenih za provođenje mjera

sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 9.

(Stručno osposobljavanje zaposlenih)

Obveznici, sukladno članaku 45. Zakona, osiguravaju redovitu stručnu naobrazbu, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji obavljaju poslove sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te obavljaju poslove koji su u pogledu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti više rizični, kao i trećih osoba kojima je obveznik povjerio aktivnosti na identifikaciji i praćenju klijenta.

II PROCJENA RIZIKA

Članak 10.

(Rizik, procjena rizika i interni program)

- (1) Rizik pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti jeste rizik da će klijent zlouporabiti financijski sustav Bosne i Hercegovine ili poslovnu djelatnost obveznika radi počinjenja krivičnog djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija, usluga ili proizvod biti posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti.
- (2) Obveznik je dužan izraditi procjenu rizika i pomoću te procjene određuje stupanj rizičnosti grupe ili pojedinog klijenata, poslovnog odnosa, proizvoda ili transakcije u odnosu na moguće zloupotrebe u vezi s pranjem novca i financiranje terorističkih aktivnosti.
- (3) Obveznik nakon procjene rizika i određivanja stupnja rizičnosti iz stavka (2) ovoga članka, odabire i vrši adekvatno identificiranje i praćenje klijenta sukladno Zakonu (redovita, pojačana ili pojednostavljena).
- (4) Procjenu rizika iz stavka (2) ovoga članka obveznik vrši sukladno pisanim internim programom za procjenu rizika iz članka 8. stavak (3) ovih Smjernica, kojim će se odrediti razine rizika grupa klijenata ili pojedinačnog klijenta, njihovo zemljopisno područje rada, poslovni odnos, transakcija, proizvod ili usluga, način njihovog pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća u svezi s mogućom zloupotrebom u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 11.

(Praćenje provedbe internog programa za procjenu rizika)

- (1) Praćenje efektivnosti i provedbe internog programa za procjenu rizika kod obveznika vrši ovlaštena osoba iz članka 40. Zakona i o tome redovito izvješćuje upravu obveznika.
- (2) Osoba iz stavka (1) ovoga članka odgovorna je za ispravno i blagovremeno izvješćivanje FOO-a i Agencije za nadzor.

Članak 12.

(Upoznavanje zaposlenika s internim programom za procjenu rizika)

Obveznik je dužan, u program godišnje stručne naobrazbe, osposobljavanja i usavršavanja svojih zaposlenika uvrstiti, između ostalog, i upoznavanje s internim programom procjene rizika.

Članak 13.

(Pravila za određivanje kategorije rizičnosti)

- (1) Obveznik svrstava klijenta, poslovni odnos, proizvod ili transakciju u određenu kategoriju rizičnosti temeljem utvrđenih kriterija rizičnosti, navedenih u članku 16. ovih Smjernica.
- (2) Obveznik klijenta, poslovni odnos, proizvod ili transakciju svrstava u jednu od sljedećih kategorija rizičnosti, i to:
  - a) veći (visoki) rizik,
  - b) srednji (prosječni) rizik,
  - c) nizak (neznatni) rizik.
- (3) U slučaju da, nakon prikupljanja potrebnih podataka, obveznik procijeni da postoji visok rizik pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, obveznik može u kategoriju visokog rizika svrstati i onog klijenta, poslovni odnos, proizvod ili transakciju koji bi, po kriterijima iz članka 22. ovih Smjernica, spadao u kategorije nižegrizika.
- (4) Pri određivanju kategorije rizičnosti, klijent, poslovni odnos, proizvod ili transakcija, koji po kriterijima iz čl. 17. do 20. ovih Smjernica, spada u kategoriju visoko rizičnih, ne mogu biti klasificirani u one srednjeg ili niskogrizika.
- (5) U slučaju kada klijent nije prisutan prilikom određivanja i utvrđivanja identiteta, obveznik će pored mjera iz članka 7. Zakona, poduzimati i mjere propisane člankom 28. Zakona.

Članak 14.

(Postupak za utvrđivanje kategorije rizičnosti)

- (1) Obveznik vrši kategoriziranje klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda, usluge ili transakcije po kategoriji rizičnosti iz članka 13. stavak (2) ovih Smjernica, nakon sprovođenja sljedećih postupaka:
  - a) utvrđivanja identiteta, odnosno istovjetnosti klijenta s prikupljenim podacima potrebnim za pripremu ocjene rizičnosti,
  - b) ocjene dostavljenih podataka u smislu postojanja faktora rizičnosti za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti,
  - c) ocjene potrebne za dodatne podatke, i njihove analize, ukoliko se ocijeni da je njihovo dostavljanje neophodno.
- (2) Postupak iz stavka (1) ovog članka provodi se popunjavanjem odgovarajućeg obrasca koji sadrži propisane podatke, od strane klijenta, kao i zahtjev za dostavljanje druge dokumentacije, u originalu ili ovjerenoj fotokopiji, i analizom podataka prikupljenih na prethodno opisani način od strane ovlaštene osobe obveznika.
- (3) Nakon provođenja postupaka iz stavka (1) ovog članka, klijent se svrstava u kategoriju rizičnosti iz članka 13. stavak (2) ovih Smjernica, nakon čega se donosi odluka o mogućnosti sklapanja poslovnog odnosa.
- (4) U slučaju ocjene visoke rizičnosti klijenta, obveznik utvrđuje prihvatljivost klijenta i može odbiti zaključiti ugovor s klijentom u odnosu na kojeg je utvrđeno postojanje nekog od gore navedenih rizika.
- (5) Obveznik također može uvjetovati zaključenje ugovora, odnosno produženje već zaključenog ugovora ispunjenjem posebnih dodatnih uvjeta utvrđenih internim aktom obveznika.
- (6) Obveznik će internim aktom propisati uvjete pod kojima ovlaštene osobe imaju obvezu da odbiju sklapanje poslovnog odnosa, odnosno vršenje transakcije s klijentom,

odnosno slučajeve u kojima moraju imati suglasnost nadređene osobe.

Članak 15.

(Prethodno i naknadno utvrđivanje rizičnosti)

- (1) Obveznik prije sklapanja poslovnog odnosa na temelju provedene analize rizičnosti priprema ocjenu rizičnosti klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda, usluge ili transakcije tako što:
  - a) utvrđuje istovjetnost klijenta s prikupljenim zahtijevanim podacima o klijentu, poslovnom odnosu, proizvodu ili transakciji i drugim podacima, koje obveznik treba prikupiti za pripremu ocjene rizičnosti,
  - b) ocjenjuje prikupljene podatke u pogledu kriterija rizičnosti za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti (utvrđivanje rizika),
  - c) određuje ocjenu rizičnosti klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda ili transakcije sukladno prethodno izrađenoj analizi rizičnosti, te ih svrstava u jednu od kategorija rizičnosti,
  - d) sprovodi mjere identifikacije i praćenja klijenta (uobičajena, pojačana, pojednostavljena).
- (2) Obveznik ponovno (naknadno) provjerava utemeljenost prethodne ocjene rizičnosti iz stavka (1) ovog članka i ukoliko je potrebno vrši novu (naknadnu) ocjenu rizičnosti u sljedećim slučajevima:
  - a) ako su se bitno promijenile okolnosti na kojima se zasniva ocjena rizičnosti određenog klijenta ili poslovnog odnosa, odnosno ako su se promijenile okolnosti koje su bitno utjecale na svrstavanje klijenta ili poslovnog odnosa u određenu kategoriju rizičnosti;
  - b) ako obveznik posumnja u istinitost podataka na temelju kojih je donio ocjenu rizičnosti određenog klijenta ili poslovnog odnosa.

Članak 16.

(Kriteriji za određivanje kategorije rizičnosti)

- (1) Prilikom određivanja rizičnosti određenog klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda, usluge ili transakcije, obveznik uzima u obzir sljedeće kriterije:
  - a) vrsta, poslovni profil i struktura klijenta,
  - b) zemljopisno porijeklo klijenta,
  - c) priroda poslovnog odnosa, proizvoda, transakcije,
  - d) prethodna iskustva obveznika s klijentom.
- (2) Obveznik može, osim prethodno pobrojanih kriterija, pri određivanju stupnja rizičnosti klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda ili transakcije posebno poštovati i druge kriterije, kao što su:
  - a) veličina, struktura i djelatnost klijenta, uključujući i obujam, strukturu i kompleksnost poslova koje klijent obavlja na tržištu,
  - b) statusna i vlasnička struktura klijenta,
  - c) prisustvo klijenta pri sklapanju poslovnog odnosa ili provođenju transakcije,
  - d) porijeklo sredstava koja su predmet poslovnog odnosa ili transakcije u slučaju klijenta koja se po kriterijima iz Zakona smatra stranom, politički i javno eksponiranom osobom,
  - e) namjena sklapanja poslovnog odnosa ili izvršenja transakcije,
  - f) klijentovo poznavanje proizvoda i njegovo iskustvo, odnosno znanje iz tog područja,
  - g) rizičnost drugih osoba povezanih s klijentom,
  - h) neuobičajeni tok transakcije, pogotovo ako se uzme u obzir njena osnova, iznos i način izvršenja, svrha otvaranja računa, kao i djelatnost klijenta, ukoliko

- i) slučajevi kad postoji sumnja da klijent ne postupa za svoj račun, odnosno da postupa po nalogu ili uputstvima treće osobe,
  - j) nepoznat ili nejasan izvor sredstava klijenta, odnosno sredstva čiji izvor klijent ne može dokazati,
  - k) klijent, većinski vlasnik odnosno stvarni vlasnik klijenta, ili osobe koje s klijentom obavljaju transakcije, su osobe prema kojima su sprovedene prinudne mjere radi uspostavljanja međunarodnog mira i sigurnosti sukladno rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija,
  - l) druge informacije koje pokazuju da klijent, poslovni odnos, proizvod ili transakcija mogu biti više rizični.
- (3) Pored kriterija rizika iz stavka (1) ovog članka, obveznik može internim aktom proširiti listu drugim kriterijima ili bliže pojasniti, odnosno obrazložiti situacije iz stavka (2) ovog članka, po osobnoj ocjeni rizičnosti u određenim segmentima svog poslovanja.

Članak 17.

(Veći rizik – kriterij, vrsta, poslovni profil i struktura klijenta)

- (1) Klijenti koji predstavljaju veći rizik za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti, s obzirom na kriterij, vrstu, poslovni profil i strukturu klijenta, su:
- a) klijenti koje se nalaze na popisu osoba protiv kojih su na snazi određene mjere, sankcije, embarga Ujedinjenih nacija,
  - b) klijenti s prebivalištem ili sjedištem u zemljama koje nisu subjekti međunarodnog prava, odnosno u kojima se ne primjenjuju međunarodno prihvaćeni standardi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, koje financiraju ili daju podršku terorističkim aktivnostima, u kojim djeluju terorističke organizacije ili je prisutan značajan obujam korupcije, koje nisu međunarodno priznate kao države (daju mogućnost fiktivne registracije pravne osobe, omogućavaju izdavanje fiktivnih identifikacijskih dokumenata i sl.).
- (2) Klijenti - fizičke osobe koje predstavljaju veći rizik za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti su:
- a) klijent koji je strano politički i javno eksponirana osoba iz članka 27. Zakona,
  - b) klijenti iz članka 2. točka z) Zakona, čiji su članovi uže obitelji politički i javno eksponirane osobe,
  - c) klijenti iz članka 2. točka a) Zakona, čiji je bliži suradnik politička i javno eksponirana osoba,
  - d) klijent koji nije osobno prisutan pri utvrđivanju i provjeri identiteta kod obveznika, u smislu fizičkog prisustva kod obveznika za vrijeme prilaganja važećih identifikacijskih dokumenata u svrhu utvrđivanja njenog identiteta.
- (3) Klijenti - pravne osobe koje predstavljaju veći rizik za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti su:
- a) klijent koji je strana pravna osoba koja ne obavlja ili ne smije obavljati trgovinske, proizvodne ili druge djelatnosti u državi u kojoj je registrirana (pravna osoba sa sjedištem u državi koja je poznata kao off shore financijski centar, i za koju važe određena ograničenja kod neposrednog obavljanja registrirane djelatnosti u toj državi),
  - b) klijent koji je fiducijarno (povjereničko) ili drugo slično društvo strane pravne osobe s nepoznatim ili prikrivenim vlasnicima ili menadžment timom (društvo strane pravne osobe koje nudi obavljanje poslova za treće osobe, tj. društva, utemeljena na temelju pravnog ugovora između osnivača i upravljača koji upravlja imovinom osnivača u korist određenih osoba korisnika ili beneficijara, ili za druge određene

- namjene (privatnih, stečenih do općih dobara, odnosno ne stečenih),
- c) klijent koji ima kompliciranu statusnu strukturu ili kompleksan lanac vlasništva (komplicirana vlasnička struktura ili kompleksan lanac vlasništva otežava ili ne omogućava utvrđivanje stvarnog vlasnika ili osobe koja vrši kontrolu pravne osobe),
  - d) klijent koji je financijska organizacija koja za obavljanje svojih djelatnosti ne treba, odnosno nije obvezna dobiti licencu odgovarajućeg nadzornog tijela, odnosno sukladno matičnom zakonodavstvu nije subjekt mjera na području otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - e) klijent koji je neprofitna organizacija (ustanova, društvo ili druga pravna osoba, odnosno subjekt utemeljen za javno - korisne, dobrotvorne namjene, vjerske zajednice, udruženja, fondacije, neprofitna udruženja i druge osobe koje ne obavljaju gospodarsku djelatnost), a ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:
    - 1) ima sjedište u državi koja je poznata kao off shore financijski centar,
    - 2) ima sjedište u državi koja je poznata kao financijski, odnosno porezni raj,
    - 3) ima sjedište u državi koja nije članica EU-a, Europskog ekonomskog prostora (EEP) ili Radne skupine za financijske mjere protiv pranja novca (Financial Action Task Force on Money Laundering – u daljnjem tekstu: FATF), odnosno u državi koja nema zadovoljavajuće propise, odnosno međunarodno prihvaćene standarde u oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
    - 4) među njenim članovima je fizička ili pravna osoba koja je rezident bilo koje države navedene u prethodnoj,
  - f) klijent koji je pravna osoba utemeljena izdavanjem dionica na donositelja.

Članak 18.

(Veći rizik i manji - kriterij zemljopisni položaj klijenta)

- (1) Obveznik će primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja aktivnosti klijenta koji svoje sjedište ima u zemlji:
  - a) koja je predmet sankcija, embarga ili sličnih mjera Ujedinjenih nacija ili mjera drugih međunarodnih organizacija kojima se Bosna i Hercegovina pridružila;
  - b) koja je označena od strane FATF-e ili druge međunarodne organizacije kao zemlja kojoj nedostaju međunarodno prihvaćeni standardi za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
  - c) koja je označena od strane FATF-e ili druge međunarodne organizacije kao zemlja koja financira ili daje podršku terorističkim aktivnostima, koja ima određene terorističke organizacije koje djeluju u njoj;
  - d) koja je označena od strane vjerodostojnog izvora kao zemlja u kojoj postoji značajan obujam korupcije;
  - e) koja je u procjeni nadležnih međunarodnih organizacija poznata po proizvodnji ili dobro organiziranoj i razvijenoj trgovini drogom;
  - f) koja je poznata kao financijski / porezni raj;
  - g) koja je poznata kao off shore financijski centar, što može predstavljati veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorizma.
- (2) Obveznik će primijeniti mjere pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta i u slučaju kada od FOO-a dobije i obznani obavijest o slabostima sustava sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u zemlji u kojoj klijent ima sjedište.
- (3) Za svrhe ovih Smjernica može se smatrati da zemlje koje se nalaze na listi utvrđenoj od strane Vijeća ministara BiH sukladno članku 85. stavak (4) Zakona koje su zemlje Europske unije (u daljnjem tekstu: EU), Europskog ekonomskog prostora (u daljem tekstu: EEA) ili FATF-e, te koje imaju obvezu donošenja zakona i procedura za financijski sektor, sukladno direktivama EU i preporukama FATF-e u svezi s pranjem novca i financiranjem terorizma imaju međunarodno prihvaćene standarde za

sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti koji su ekvivalentni ili strožiji od onih koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

- (4) Obveznici mogu smatrati da klijent naveden u članku 29. točka b) Zakona koji ima sjedište u zemlji opisanoj u stavku (3) ovih Smjernica predstavlja manji rizik u svezi s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti i obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje aktivnosti takvog klijenta.

Članak 19.

(Veći i manji rizik - kriterij poslovni odnosi, proizvodi i transakcije)

- (1) Obveznik će smatrati da klijent vrši transakcije pod neobičnim okolnostima, kao što su:
- a) značajna i neobjašnjena zemljopisna udaljenost između lokacije klijenta i institucije uključene u transakciju;
  - b) često i neobjašnjeno premještanje računa između različitih financijskih institucija;
  - c) često i neobjašnjeno prenošenje sredstava između financijskih institucija u raznim zemljopisnim lokacijama;
  - d) uplata novčanih sredstava s računa klijenta, odnosno isplata novčanih sredstava na račun klijenta, koji je različit od računa koji je klijent naveo pri utvrđivanju identifikacije, odnosno, preko kojeg se uobičajeno posluje ili je poslovao (posebno ako se radi o prekograničnoj transakciji);
  - e) poslovni odnosi koji uključuju stalne ili velike uplate novčanih sredstava s računa klijenta, odnosno prema kreditnoj ili financijskoj instituciji u državi koja nije članica FATF-e, odnosno u državi koja nema zadovoljavajuće propise, odnosno međunarodno prihvaćene standarde oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
  - f) transakcije namijenjene klijentima s prebivalištem ili sjedištem u državi koja je poznata kao financijski, odnosno porezni raj ili kao off shore financijski centar;
  - g) poslovni odnosi u korist klijenta/nata koji se nalaze na popisu osoba ili subjekata protiv kojih su na snazi mjere, sankcije, embarga UN-a, može predstavljati veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Obveznik će pored onoga što je navedeno u čl. 24., 27. i 28. Zakona, također uzeti u obzir da klijent:
- a) čija struktura ili priroda, otežava određivanje pravog vlasnika ili pravu osobu koje vrši kontrolu;
  - b) čije poslovanje uključuje obimnu gotovinu (i ekvivalente gotovine);
  - c) čije poslovanje, iako obično ne uključuje obimnu gotovinu, proizvodi znatne iznose gotovine za određene transakcije;
  - d) koji je domaća ili inozemna pravna ili fizička osoba opisana u članku 18. st. (1) i (2) ovih Smjernica, posebice kada se radi o prekograničnom poslovanju;
  - e) koji je računovođa, odvjetnik ili drugi stručnjak koji ima račune u financijskoj instituciji i predstavlja svoje klijente;
  - f) koji koristi posrednike koji ne podliježu odgovarajućim zakonima za sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma i koji se ne nalaze pod adekvatnim nadzorom;
  - g) koji je domaća, politički i javno eksponirana osoba;
  - h) vrši neuobičajene transakcije iz članka 26. Zakona, može predstavljati veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta, ukoliko Smjericama već nije definirano da ovi klijenti moraju biti tretirani kao klijenti viske razine rizika.
- (3) Obveznik može uzeti u obzir da proizvodi vezani za dugoročno životno osiguranje predstavljaju niži rizik u svezi s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti i u

tom slučaju obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje takvih poslova i transakcija.

Članak 20.

(Razmatranje transakcija većeg rizika za izvješća o sumnjivim transakcijama)

- (1) Obveznik može uzeti u obzir transakcije većeg rizika definirane u čl. 18. i 19. ovih Smjernica kao sumnjive transakcije sukladno definiciji u članku 3., točka b) Zakona, te će uzeti u obzir primjenu pojačane identifikacije i praćenja takvih transakcija.
- (2) Obveznik će također uzeti u obzir izvješćivanje o takvoj transakciji, klijentu ili osobi FOO-u, sukladno članku 38. Zakona.

Članak 21.

(Veći rizik - kriterij prethodna iskustva obveznika s klijentom)

Klijenti koji, s obzirom na iskustvo obveznika, predstavljaju visoki rizik za pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti su:

- a) osobe za koje je FOO u posljednje 3 godine zatražio od obveznika dostavu podataka zbog sumnje na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u svezi s nekom transakcijom ili osobom,
- b) osobe za koje je FOO u posljednje 3 godine obvezniku izdao pismeni nalog za privremenu obustavu transakcije ili transakcija,
- c) osobe za koje je FOO u posljednje 3 godine obvezniku pismeno naložio kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta,
- d) osobe za koje je obveznik u posljednje 3 godine dostavljao podatke FOO-u, jer su u vezi s tom osobom ili transakcijom koju je ta osoba obavljala postojali razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti.

Članak 22.

(Srednji - prosječni rizik za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti)

- (1) Obveznik svrstava u kategoriju srednje (prosječno) rizičnih onog klijenta, poslovni odnos, proizvod, uslugu ili transakciju, koje na temelju kriterija iz ovih Smjernica i podzakonskih akata donesenih sukladno članku 85. Zakona, nije moguće svrstati među visokorizične ili neznatno rizične, te u tom slučaju postupa sukladno odredbama o redovitom praćenju poslovne aktivnosti klijenta definiranih Zakonom.
- (2) Izuzetno od stavka (1) ovog članka, prosječno rizičnim klijentima obveznik može smatrati i osobe koje ugovor o osiguranju zaključuju preko zastupnika u osiguranju, pri čemu moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - a) da društvo za osiguranje zahtijeva kopije dokumenata koje je zastupnik u osiguranju prikupio,
  - b) da prva uplata premije, odnosno prva rata premije bude preko računa klijenta na račun zastupnika u osiguranju.

Članak 23.

(Neznatni rizik za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti)

- (1) Klijentom koji predstavlja neznatan rizik za pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti obveznik smatra klijente iz članka 29. Zakona.
- (2) Obveznik može uzeti u obzir da dugoročno osiguranje ili financijske aktivnosti koje se vrše povremeno ili u veoma ograničenom obujmu predstavljaju niži rizik u svezi s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti.
- (3) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje klijenata i

poslova iz st. (1) i (2) ovog članka.

Članak 24.

(Pokazatelji sumnjivih transakcija)

- (1) Za utvrđivanje kategorije rizičnosti obveznik koristi i liste pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.
- (2) Obveznici su dužni sačiniti listu pokazatelja za identifikaciju sumnjivih klijenta i transakcija u oblasti životnog osiguranja u saradnji s FOO i Agencijom za nadzor iz članka 47. stavak (1) Zakona.
- (3) Listu iz stavka (2) ovog članka obveznik dostavlja istovremeno FOO-u i Agenciji za nadzor u roku iz članka 47. stavak (2) Zakona.
- (4) Prilikom sačinjavanja liste pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija obveznik treba imati u vidu opće i posebne pokazatelje sumnjivih transakcija.

Članak 25.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju – opći pokazatelji)

Opći pokazatelji koji bi kod obveznika trebali izazvati sumnju u kontekstu izrade procjene rizika iz članka 5. Zakona i sačinjavanja liste pokazatelja iz članka 47. Zakona mogu biti:

- 1) Klijent ne želi da mu se pismene obavijesti šalju na kućnu adresu;
- 2) Klijent ostavlja dojam da posjeduje račune kod nekoliko finansijskih institucija na jednom zemljopisnom području, a bez očiglednog razloga;
- 3) Klijent koristi jednu adresu, ali često mijenja pravne i fizičke osobe koje borave na toj adresi;
- 4) Klijent koristi poštanski pretinac ili neku drugu vrstu adrese za primanje poštanskih pošiljki, umjesto adrese ulice, kada to nije norma na tom zemljopisnom području;
- 5) Klijent počinje obavljati česte novčane transakcije velikih iznosa, što nije bila uobičajena aktivnost tog klijenta u prošlosti;
- 6) Klijent obavlja novčane transakcije konzistentno zaokruženih i velikih iznosa (npr. KM 20.000, KM 15.000, KM 9.900, KM 8.500 itd.);
- 7) Klijent stalno obavlja novčane transakcije koje su malo ispod praga iznosa za koje postoji obveza identificiranja odnosno prijavljivanja;
- 8) Klijent obavlja transakciju u iznosu koji je neuobičajen u usporedbi s iznosima prijašnjih transakcija;
- 9) Klijent traži od obveznika da zadrži ili izvrši transfer velike sume novca ili drugih sredstava, kada je ova vrsta aktivnosti neuobičajena za klijenta;
- 10) Transakcije čija struktura ukazuje na neku protuzakonitu svrhu, čija je poslovna namjena nejasna, ili se čini iracionalnom s poslovnog stajališta;
- 11) Transakcije koje uključuju podizanje sredstava nedugo nakon što su ista pohranjena kod obveznika (računi za propisane rezerve nefinansijskih institucija), pod uvjetom da se trenutno podizanje takvih sredstava ne može opravdati poslovnom aktivnošću klijenta;
- 12) Transakcije kod kojih je razlog zbog kojeg je klijent odabrao određenog obveznika ili poslovnicu obveznika za obavljanje svoje transakcije nejasan;
- 13) Transakcije koje za rezultat imaju znatnu, ali neobjašnjivu, aktivnost na računu koji je prethodno bio uglavnom neaktivan;
- 14) Transakcije koje ne odgovaraju saznanju i iskustvu obveznika o klijentu i navedenoj svrsi poslovnog odnosa;
- 15) Klijenti koji dostave lažne ili varljive informacije obveznicima, ili odbiju, bez uvjerljivog razloga, dostaviti informacije i dokumente koji su potrebni i koji se rutinski dostavljaju, a u vezi su s relevantnom poslovnom aktivnošću;
- 16) Klijent zahtijeva pretjeranu likvidnost u svom poslovnom odnosu;

- 17) Osiguravanje (zalozi, garancije) od strane trećih osoba koje su nepoznate banci, koja nemaju očiglednu afilijaciju s klijentom, i koja nemaju uvjerljive i očigledne razloge da pružaju takve garancije;
- 18) Transferi velikih suma novca, ili česti transferi, u ili iz država koje su poznate po proizvodnji nedopuštenih droga;
- 19) Klijent je jako nervozan bez očiglednog razloga;
- 20) Klijent je došao u društvu, prati ga se i/ili promatra;
- 21) Klijent donosi novac koji prelazi iznose koji, sukladno Zakonu, zahtijevaju identifikaciju i/ili prijavljivanje, a koji klijent nije prebrojao, izuzev ako je to (nebrojanje) uobičajeno u poslovanju klijenta;
- 22) Neočekivano plaćanje nenaplativog kredita bez uvjerljivog objašnjenja;
- 23) Klijent nastoji izbjeći pokušaje obveznika da ostvari osobni kontakt;
- 24) Klijent obveznika je bio predmet gonjenja za kazneno djelo;
- 25) Transferi velikih iznosa u inozemstvo s računa klijenta u slučaju da saldo na računu potječe od mnogobrojnih polaganja gotovine na različite račune klijenata kod jedne ili više banaka;
- 26) Klijent neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise u svezi s prijavljivanjem sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da novčana sredstva potječu iz zakonitih izvora.

Članak 26.

(Lista posebnih pokazatelja koji bi trebali izazvati sumnju – životno osiguranje)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju, a odnose se na obveznike iz članka 2. ovih Smjernica, su:

- 1) Klijent obavlja transakciju koja rezultira u sumnjivom povećanju investicijskih doprinosa;
- 2) Trajanje ugovora o životnom osiguranju kraće je od tri godine;
- 3) Transakcija uključuje korištenje i plaćanje činidbenog jamstva, što dovodi do prekograničnog plaćanja;
- 4) Plaćanje velikih iznosa osiguranja;
- 5) Zahtjev korisnika osiguranja da se novac od osiguranja ili povrat premija osiguranja isplati u gotovini u slučaju da je u pitanju veliki iznos;
- 6) Veliki iznosi osiguranja za više polica osiguranja, koje su skopljene u kraćem vremenskom razdoblju, plaćaju se u gotovini;
- 7) Postoji sumnja da su police osiguranja zaključene na lažna imena, na imena drugih osoba ili su prijavljene lažne adrese;
- 8) Jedna osoba je vlasnik većeg broja polica kod različitih društava za osiguranje, naročito ukoliko su ugovori o osiguranju sklapani u kraćem vremenskom razdoblju;
- 9) Otkazivanje police osiguranja ubrzo nakon sklapanja ugovora o osiguranju, posebno kada se radi o polici s visokom premijom;
- 10) Klijent zahtjeva da nadoknadu iz osiguranja, novac koji potražuje po osnovi nadoknade u slučaju otkazivanja police ili preplaćeni iznos premije osiguranja bude isplaćen trećoj strani ili transferiran na račun fizičke ili pravne osobe na teritoriji države u kojoj se ne primjenjuju strogi standardi u oblasti sprečavanja pranja novca ili u kojoj su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- 11) Klijent prihvaća nepovoljne uvjete u ugovoru o osiguranju s obzirom na njegovo zdravstveno stanje ili starosnu dob;
- 12) Tvrtke koje su vlasnici polica osiguranja u ime zaposlenih radnika plaćaju neobičajeno velike premije osiguranja ili otkazuju police u veoma kratkom razdoblju od datuma sklapanja ugovora o osiguranju;
- 13) Tvrtke kupuju police životnog osiguranja za zaposlene, a broj zaposlenih je manji od broja kupljenih polica; police se izdaju i na osobe koje nisu zaposlene u tvrtki;

- 14) Ugovor o osiguranju sklapa osoba koja se bavila nezakonitim aktivnostima u prošlosti ili ugovor o osiguranju sklapa osoba koje se s takvom osobom može na neki način povezati;
- 15) Ugovarač osiguranja ili osiguranik insistira na tajnosti transakcije, tj. da se iznos premije osiguranja ili suma osiguranja ne prijavi FOO-u usprkos činjenicama da je to zakonska obveza obveznika.
- 16) Klijent molbom ili podmićivanjem pokušava uvjeriti ovlaštene osobe obveznika da protivno zakonu zastupaju njegove interese.
- 17) Postoji sumnja da su police osiguranja, koje su sklopljene u kraćem vremenskom razdoblju, plaćene u gotovini,
- 18) Vlasnik police vrši izmjene ugovora o osiguranju zahtijevajući policu a većom premijom ili da s mjesečnog plaćanja pređe na godišnje ili paušalno plaćanje premija, što ne korenspondira s njegovim imovinskim stanjem,
- 19) veliki ili neuobičajeni odštetni zahtjevi, odnosno zahtjevi čiji se temelj ne može sa sigurnošću utvrditi.

Članak 27.

(Procedure za određivanje politički i javno eksponirane osobe)

- (1) Obveznici će internim aktom, a imajući u vidu smjernice date st. (2) do (10) ovog članka definirati odgovarajuće procedure za određivanje je li klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta iz Bosne i Hercegovine ili inozemstva politički i javno eksponiran, u smislu članka 27. Zakona.
- (2) U svrhu utvrđivanja politički i javno eksponiranih osoba, obveznik koristi sljedeće izvore:
  - a) obrazac koji popunjava klijent,
  - b) informacije prikupljene iz javnih izvora,
  - c) informacije dobijene uvidom u baze podataka koje uključuju popise politički i javno eksponiranih osoba (*World Check PEP List*, Internet, itd).
- (3) Postupak utvrđivanja bliskih saradnika i članova uže obitelji politički i javno eksponiranih osoba primjenjuje se ukoliko je odnos sa suradnikom javno poznat ili ukoliko obveznik ima razloge smatrati da takav odnos postoji.
- (4) Prije upostavljanja poslovnog odnosa s politički i javno eksponiranom osobom, obveznik koji sklapa poslovni odnos:
  - a) pribavlja podatke o izvoru sredstava i imovine koji su predmet poslovnog odnosa, odnosno transakcije, iz osobnih i drugih isprava koje podnese klijent, a ako propisane podatke nije moguće pribaviti iz podnesenih isprava, podatci se pribavljaju neposredno iz pisane izjave klijenta,
  - b) pribavlja pisanu suglasnost od neposredno pretpostavljene osobe prije uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom.
- (5) Suglasnost iz stavka (4) točka b) ovog članka daje se u pisanoj ili elektroničkoj formi, i nije je potrebno dalje tražiti za poduzimanje svake pojedinačne transakcije u ime i za račun klijenta.
- (6) Nakon uspostavljanja poslovnog odnosa s politički i javno eksponiranom osobom, članovima njegove uže obitelji i bliskim suradnicima, obveznik vodi posebnu evidenciju o ovim osobama i transakcijama koje se poduzimaju u ime i za račun ovih osoba.
- (7) Službene osobe s posebnom pažnjom prate sve poslovne aktivnosti koje kod njega obavlja politički i javno eksponirana osoba, i u slučaju da ocijene da su se promijenile okolnosti, u svezi s uobičajenim poslovnim aktivnostima klijenta, o tim transakcijama obavještavaju ovlaštenu osobu u najkraćem mogućem roku.

- (8) Obveznici redovito ažuriraju svoje liste, politički i javno eksponiranih osoba, i proširuju ih i na one klijente koji u vrijeme zasnivanja poslovnog odnosa nisu bili politički i javno eksponirane osobe u smislu Zakona.
- (9) S liste politički i javno eksponiranih osoba obveznik može brisati samo osobe kojima je prošlo najmanje godinu dana od dana prestanka funkcije, odnosno statusa na temelju kog su uvršteni na ovu listu.
- (10) Podatke o politički i javno eksponiranim osobama obveznici vode u elektroničkoj formi.

Članak 28.

(Nova tehnološka dostignuća)

- (1) Obveznik je dužan obratiti naročitu pažnju na rizik od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti koji proizilazi iz primjene novih tehnoloških dostignuća koja omogućavaju anonimnost klijenta (npr. elektroničko bankarstvo, uporaba bankomata, telefonsko bankarstvo i dr.).
- (2) Obveznik je dužan uspostaviti procedure i poduzeti dodatne mjere kojima se otklanjaju rizici i sprečava zloupotreba novih tehnoloških dostignuća u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (npr. "Cyber kriminal").

III IDENTIFICIRANJE I PRAĆENJE KLIJENTA

Članak 29.

(Identificiranje i praćenje klijenta)

- (1) Obveznik utvrđuje identitet klijenta i prikuplja podatke o klijentu i transakciji (u daljnjem tekstu: identificiranje) u slučajevima i na način propisan čl. 6. i 7., te člankom 15. st. (4) i (5) Zakona, prije uspostavljanja poslovnog odnosa, a izuzetno i nakon toga, a najkasnije do momenta kada bi osiguranik po polici mogao ostvariti svoja prava.
- (2) Dokumenti na temelju kojih se utvrđuju podatci potrebni za identificiranje ne smiju biti stariji od tri mjeseca.
- (3) Za sve originalne dokumente koji se ne mogu ostaviti kod obveznika, obveznik će izvršiti uvid, te iste kopirati ili skenirati. Ukoliko se dokumenti kopiraju, na kopiji obveznik svojim potpisom i pečatom potvrđuje istovjetnost s originalnim dokumentima. Ukoliko se dokumenti skeniraju, sustav u kojem su pohranjeni mora omogućiti generiranje podataka o osobi koja je izvršila skeniranje, vremenu i mjestu.
- (4) U slučaju stranih dokumenta koji nisu napisani na jednom od jezika koji se koriste u BiH, obveznik će od klijenta pribaviti prijevod ovjeren od strane ovlaštenog sudskog tumača.
- (5) Obveznici će voditi računa o valjanosti i relevantnosti informacija, podataka i dokumentacije, koji su temelj za identificiranje klijenta, tako što će vršiti redovite provjere postojećih dokumenata za vrijeme trajanja poslovnog odnosa. U slučaju značajnih transakcija, značajnih izmjena u načinu obavljanja transakcija od strane klijenta, ili drugih značajnih promjena zbog kojih se javlja potreba za ponovnom provjerom odnosa s klijentom, trebaju se zahtijevati i/ili prikupiti nove ili dodatne informacije za identifikaciju.
- (6) U slučajevima ozbiljne sumnje u identitet korisnika, ili u slučajevima kada korisnik

može biti procijenjen kao visoko rizičan, obveznik provjeru identiteta treba izvršiti pribavljanjem propisno ovjerene pisane izjave klijenta.

- (7) Ako i pored mjera poduzetih radi identificiranja klijenta, odnosno stvarnog vlasnika klijenta koji je pravna osoba, to nije moguće sa sigurnošću utvrditi, ili kada obveznik osnovano posumnja u istinitost ili vjerodostojnost podataka, odnosno dokumentacije kojom klijent potvrđuje svoj identitet, te u situaciji kada klijent nije spreman ili ne pokazuje spremnost da surađuje s obveznikom pri utvrđivanju istinitih i potpunih podataka koje obveznik zahtijeva u okviru analize klijenta, obveznik odbija zaključivanje takve transakcije, odnosno mora prekinuti sve postojeće poslovne odnose s tim klijentom.
- (8) Obveznik je dužan kontinuirano poduzimati mjere identificiranja i praćenja za sve postojeće klijente.

Članak 30.

(Oblici indentificiranja i praćenja klijenta)

Obveznik nakon procjene rizika i određivanja stupnja rizičnosti klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda, usluge ili transakcije, odabere i vrši adekvatno identificiranje i praćenje klijenta: redovita, pojačana ili pojednostavljena.

Članak 31.

(Identitet klijenta - fizičke osobe i podatci o transakciji)

- (1) Identitet klijenta koji je fizička osoba obveznik utvrđuje uvidom u važeći identifikacijski dokument klijenta izdat od strane nadležnog tijela (osobna iskaznica, putovnica ili vozačka dozvola), uz njegovo prisustvo, kojom prilikom se prikupljaju podaci:
- ime i prezime, srednji inicijali ili očevo ime, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, prebivalište, odnosno boravište klijenta,
  - broj osobnog dokumenta i mjesto izdavanja, naziv tijela koje je izdalo osobnu ispravu,
  - jedinstveni matični broj za rezidente ili osobni identifikacijski broj za nerezidente,
  - ime i prezime, datum i mesto rođenja, prebivalište, broj osobnog dokumenta i mjesto izdavanja, kao i matični broj punomoćnika ili zakonskog zastupnika klijenta, ukoliko se poslovni odnos sklapa na takav način,
  - broj računa.
- (2) U slučaju zaključenja ugovora preko posrednika u osiguranju, obveznik pribavlja dokumente koje je posrednik/zastupnik prikupio i zahtijeva da prva uplata premije, odnosno prva rata premije bude preko računa klijenta.

Članak 32.

(Identitet klijenta - pravne osobe i podatci o transakciji)

- (1) Identitet klijenta – pravne osobe obveznik utvrđuje uvidom u dokumente koji će sadržavati:
- Dokaz o njegovom pravnom statusu – izvod iz upisnika kojeg vodi institucija zadužena za registraciju;
  - Identifikacijski broj dodijeljen od strane poreznog tijela;
  - Financijska izvješća o poslovanju;
  - Dokumente u kojima se opisuju osnovne poslovne aktivnosti klijenta;
  - Uzorak ovlaštenih potpisnika;
  - Informacije o ovlaštenim predstavnicima i njihove identifikacijske dokumente, sukladno članku 32. stavak (1) ovih Smjernica, kao i uzorke njihovih potpisa.

- (2) Pored podataka iz stavka (1) ovog članka, u situacijama iz članka 24. stavak (1) ovih Smjernica obveznik je dužan i da pribavi sljedeće podatke o stvarnom vlasniku pravne osobe:
- osobno ime, adresu prebivališta ili boravišta stvarnog vlasnika,
  - datum i mjesto rođenja stvarnog vlasnika pravne osobe,
  - podatak o kategoriji osobe u čijem je interesu osnivanje i djelovanje pravne osobe, u slučaju iz članka 3. stavak (1) točka n, alineja 3) Zakona.
- (3) Ako obveznik prilikom utvrđivanja i provjere identiteta klijenta - pravne osobe posumnja u istinitost dobijenih podataka ili vjerodostojnost isprava i druge poslovne dokumentacije iz koje su uzeti podatci, dužan je, od zastupnika ili ovlaštene osobe, prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja transakcije pribaviti i pisanu izjavu.

Članak 33.

(Identitet zastupnika ili punomoćnika klijenta)

- (1) Prilikom zasnivanja poslovnog odnosa ili poduzimanja transakcije od strane zastupnika ili punomoćnika, obveznici vrše identifikaciju zastupnika/punomoćnika) i klijenta u čije se ime i za čiji račun otvara račun ili obavlja transakcija i to isključivo na temelju osobnih ili drugih javnih isprava i to:
- uvidom u važeći identifikacijski dokument iz članka 32. stavak(1) ovih Smjernica, i
  - pisanog ovlaštenja – punomoći, ovjerenog od strane javnog bilježnika, konzulata, suda ili tijela državne uprave.
- (2) Ukoliko posumnja u istinitost dobivenih podataka prilikom utvrđivanja i provjere identiteta zastupnika/punomoćnika obveznik pribavlja pisanu izjavu, a naročito u slučajevima kada je:
- pismeno ovlaštenje (punomoć) dato osobi koja očigledno nema dovoljno bliske veze (npr. obiteljske, poslovne i sl.) s klijentom da bi obavljala transakcije koristeći se računom klijenta,
  - financijsko stanje klijenta poznato, a transakcija koju namjerava izvršiti ne odgovara tom financijskom stanju,
  - tijekom poslovnih odnosa s klijentom uočio neke neuobičajene transakcije.

Članak 34.

(Redovito identificiranje i praćenje klijenta)

Obveznik prati poslovne aktivnosti koje poduzima klijent provodeći mjere identificiranja i praćenja uz primjenu načela: "Upoznaj svog klijenta", uključujući i porijeklo sredstava koja se koriste u poslovnim operacijama, primjenjujući metode identificiranja propisane Zakonom, podzakonskim aktima donesenim sukladno Zakonu i ovim Smjernicama.

Članak 35.

(Pojačano identificiranje i praćenje klijenta)

- (1) Pojačane mjere identificiranja i praćenja klijenta obveznik primjenjuje u slučajevima kada zbog prirode poslovnog odnosa, oblika i načina obavljanja transakcije, poslovnog profila klijenta ili zbog drugih okolnosti povezanih s klijentom postoji ili bi mogao postojati veći rizik za pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti.
- (2) Pojačano identificiranje i praćenje klijenta obveznik poduzima u slučajevima iz članka 23. Zakona, čl. 17. - 21. ovih Smjernica, te u slučajevima predviđenim pozakonskim aktima donesenim temeljem Zakona i tom prilikom pored mjera iz članka 7. Zakona poduzima i dodatne mjere predviđene Zakonom i pozakonskim aktima donesenim temeljem Zakona.

Članak 36.

(Pojednostavljeno identificiranje i praćenje klijenta)

- (1) Obveznik obavlja pojednostavljeno identificiranje i praćenje klijenta u slučajevima kada po ocjeni obveznika kod klijenta postoji niska (neznatan) razina rizika za pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti, kada su podatci o klijentu koji je pravna osoba ili njen stvarni vlasnik transparentni, odnosno javno dostupni.
- (2) Pojednostavljeno identificiranje i praćenje klijenta obveznik provodi u slučajevima i na način iz čl. 29. i 30. Zakona, pozakonskim aktima donesenim na temelju Zakona i članka 23. ovih Smjernica, te kod klijenata s niskom razinom rizika (godišnja premija $\leq$ KM 2.000,00).
- (3) Obveznik neće sklopiti poslovni odnos ili izvršiti transakciju prije nego utvrdi sve činjenice potrebne za ocjenu rizičnosti klijenta.
- (4) Ako je klijent, sukladno ocjeni rizičnosti, uvršten u kategoriju visokorizičnih klijenata ili kada u vezi s klijentom ili transakcijom postoji sumnja na pranje, identificiranje i praćenje klijenta.

IV PROVOĐENJE MJERA SPREČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI KOD OBVEZNIKA

Članak 37.

(Obaveza provođenja mjera)

- (1) Obveznik uspostavlja sustav vođenja jedinstvene politike otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti kako u svom sjedištu, tako i u podružnicama u Bosni i Hercegovini, i inozemstvu, ako je to dozvoljeno zakonima i propisima te države.
- (2) U svezi sa stavkom (1) ovog članka obveznik posebno vodi računa da se Zakonom, podzakonskim aktima donesenim sukladno Zakonu i ovim Smjernicama propisane mjere otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u svezi s identificiranjem i praćenjem klijenta, obavještavanjem o sumnjivim transakcijama, vođenjem evidencija, internom revizijom, imenovanjem ovlaštene osobe, čuvanjem podataka i drugih bitnih okolnosti u svezi s otkrivanjem i sprečavanjem pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti u istom obujmu provode i u podružnicama obveznika u Bosni i Hercegovini, i inozemstvu, ako je to dozvoljeno zakonima i propisima te države.

Članak 38.

(Vrste mjera za otklanjanje rizika)

- (1) U slučaju kada se minimalni zahtjevi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti propisani Zakonom i zakonima i propisima strane države u kojoj se nalazi podružnica obveznika razlikuju, podružnica obveznika treba primjenjivati ili Zakon ili zakone i propise strane države, ovisno od toga koji propisi osiguravanju viši standard sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, do mjere do koje to dopuštaju zakoni i propisi te strane države.
- (2) Ako propisima strane države nije dopušteno provođenje radnji i mjera za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u obujmu propisanom Zakonom, obveznik je dužan da o tome odmah obavijesti FOO i da donese odgovarajuće mjere za otklanjanje rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, kao što su:
  - a) uspostavljanje dodatnih internih procedura kojima se sprečava, odnosno smanjuje

- b) mogućnost zloupotrebe u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - b) provođenje dodatne interne kontrole nad poslovanjem obveznika na svim ključnim područjima koja su najviše izložena riziku pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - c) uspostavljanje internih mehanizama procjene rizičnosti određenih klijenata, poslovnih odnosa, proizvoda i transakcija sukladno Zakonu, Pravilniku i ovim Smjernicama,
  - d) provođenje striktno politike klasifikacije klijenata prema njihovoj rizičnosti i dosljedno provođenje mjera prihvaćenih na temelju te politike,
  - e) dodatna obuka zaposlenih.
- (3) Pojačane mjere identificiranja i praćenja obveznici su dužni provoditi u podružnicama u inozemstvu sukladno članku 9. stavak (4) Zakona.
- (4) Obveznici koji su strane filijale ili društva kćeri pravnih osoba (majki) koja imaju sjedište u zemljama koje na zadovoljavajući način primjenjuju standarde za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti mogu primjenjivati mjere koje su konzistentne s zahtjevima u zemlji sjedišta pravne osobe (majke) čije su filijale ili društva (kćeri) ili te mjere predstavljaju veći standard ako on nije u suprotnosti sa zakonskim normama koje važe u Bosni i Hercegovini.
- (5) S ciljem postizanja konzistentne primjene standarda na razini skupine, obveznici mogu razmjenjivati samo podatke o politikama, procedurama, i internim kontrolama sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti s majkom i njenim kćerima u drugim zemljama koje na zadovoljavajući način primjenjuju standarde za sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 39.

(Dužnosti uprave
obveznika)

Uprava obveznika je dužna:

- a) osigurati da s politikom otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti budu upoznate sve podružnice obveznika koje imaju sjedište u Bosni i Hercegovini i inozemstvu, kao i njihovi zaposleni,
- b) preko odgovorne osobe, podružnice osigurati da se interni postupci otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u što većoj mjeri ugrade u njihove poslovne procese,
- c) sprovesti stalan nadzor odgovarajućeg i efikasnog provođenja mjera otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u podružnicama koje imaju sjedište u Bosni i Hercegovini i inozemstvu.

Članak 40.

(Izješćivanje matičnog obveznika)

Podružnice obveznika, koje imaju sjedište u Bosni i Hercegovini ili inozemstvu, najmanje jednom godišnje matičnog obveznika izvješćivaju o prihvaćenim mjerama na području otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, posebno u pogledu identifikacije i praćenja klijenta, provođenja postupka procjene rizika, prepoznavanja i obavješćivanja o sumnjivim transakcijama, sigurnosti i čuvanja podataka i dokumentacije, vođenja evidencije o klijentima, poslovnim odnosima i transakcijama.

V PRAĆENJE POSLOVNIH AKTIVNOSTI KLIJENTA

Članak 41.
(Opće odredbe)

- (1) Obveznik prati poslovne aktivnosti koje poduzima klijent uz primjenu načela: „Upoznaj svoga klijenta”, iz članka 21. Zakona.
- (2) Praćenje poslovnih aktivnosti klijenta iz stavka (1) ovog članka dijeli se na četiri segmenta poslovanja klijenta kod obveznika, i to:
  - a) praćenje i provjeravanje usklađenosti poslovanja klijenta s predviđenom prirodom i namjenom poslovnog odnosa,
  - b) praćenje i provjeravanje usklađenosti izvora sredstava klijenta s predviđenim izvorom sredstava koji je klijent naveo pri uspostavljanju poslovnog odnosa kod obveznika,
  - c) praćenje i provjeravanje usklađenosti poslovanja klijenta s njenim uobičajenim obujmom poslovanja,
  - d) praćenje i ažuriranje prikupljenih dokumenata i podataka o klijentu.

Članak 42.

(Obujam i učestalost praćenja poslovnih aktivnosti klijenta)

- (1) Praćenje poslovnih aktivnosti klijenta iz članka 41. ovih Smjernica provodi se:
  - a) u slučaju visokorizičnog klijenta propisane mjere praćenja poslovnih aktivnosti klijenta koje su ocijenjene kao visokorizične, obveznik provodi najmanje jednom godišnje, te redovito, a najmanje jednom godišnje, provodi mjere ponovne godišnje identifikacije i praćenja klijenta ako su ispunjeni uvjeti propisani Zakonom,
  - b) u slučaju srednje (prosječno) rizičnog klijenta propisane mjere praćenja poslovnih aktivnosti klijenta koje su ocijenjene kao srednje (prosječno) rizične, obveznik provodi najmanje svake tri godine, te redovito, a najmanje jednom godišnje, provodi mjere ponovne godišnje identifikacije i praćenja klijenta ako su ispunjeni uvjeti koje propisuje Zakon,
  - c) u slučaju klijenta koji predstavlja nizak - neznatan rizik, propisane mjere praćenja poslovnih aktivnosti klijenta obveznik provodi najmanje svakih pet godina, a najmanje jednom godišnje provodi mjere ponovne godišnje identifikacije i praćenja klijenta ako su ispunjeni uvjeti koje propisuje Zakon.
- (2) U svojim internim aktima, obveznik se može, sukladno svojoj politici upravljanja rizicima pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, odlučiti za češće praćenje poslovnih aktivnosti određenog klijenta nego što je to određeno ovim Smjernicama, ovisno od rizika pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti kojem je izložen prilikom obavljanja pojedinačnih transakcija ili poslovnih operacija s pojedinačnim klijentom, a taj rizik obveznik procjenjuje sukladno članku 5. Zakona.
- (3) Pri naknadnom utvrđivanju rizičnosti, obveznik naročito vodi računa o sljedećim okolnostima:
  - a) bitnim promjenama okolnosti na kojima se zasniva ocjena rizičnosti klijenta ili poslovnog odnosa, odnosno promjenama okolnosti koje su bitno utjecale na svrstavanje određenog klijenta ili poslovnog odnosa u određenu kategoriju rizičnosti,
  - b) razlozima za sumnju u istinitost podataka na temelju kojih je donešena ocjena rizičnosti klijenta ili poslovnog odnosa,
  - c) nepodudaranju podataka dobivenih u ponovnoj kontroli s početnim podacima.
- (4) U slučaju postojanja jedne ili više okolnosti iz stavka (3) ovog članka obveznik može razvrstati klijenta u kategoriju veće rizičnosti.

- (5) Za praćenje poslovnih aktivnosti klijenta iz ovog članka i članka 42. ovih Smjernica obveznik koristi mjere propisane podzakonskim aktima donesenim temeljem Zakona.

VI OSTALE DUŽNOSTI OBVEZNIKA

Članak 43. (Obavješćavanje FOO)

- (1) Sukladno Zakonu, podzakonskim aktima donesenim na temelju Zakona i ovim Smjernicama obveznik dostavlja FOO-u propisane podatke uvijek kada u svezi s transakcijom ili klijentom postoje razlozi za sumnju na pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti.
- (2) Obveza obavješćavanja o sumnjivim transakcija ne vrijedi samo za transakcije koje je klijent zaključio, nego i za sve transakcije koje je namjeravao/pokušao zaključiti, pa je od njih odustao bez posebno utemeljenog razloga. Dužnost obavješćavanja nastupa u slučaju kada obveznik, kod sklapanja poslovnog odnosa ili izvršenja transakcije, ne može utvrditi ili provjeriti identitet klijenta na način koji je utvrđen Zakonom, podzakonskim aktima donesenim temeljem Zakona i ovim Smjernicama, odnosno ne može utvrditi stvarnog vlasnika ili dobiti podatke o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije, i druge podatke koje propisuje Zakon, podzakonski akti doneseni temeljem Zakona i ove Smjernice.
- (3) Obveznik obaviještava FOO, u slučajevima, na način i u rokovima predviđenim čl. 38. i 39. Zakona, te odredbama podzakonskih akata donesenim temeljem Zakona.

Članak 44. (Edukacija i stručno osposobljavanje zaposlenih)

- (1) Obveznik osigurava redovitu stručnu naobrazbu, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji izravno ili neizravno obavljaju poslove na sprečavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Obveznik, uz učešće ovlaštene osobe, izrađuje program godišnje stručne naobrazbe, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika koji obavljaju poslove na sprečavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, najkasnije do 31. 3. za tekuću godinu.
- (3) Program iz stavka (2) ovog članka obveznik dostavlja Agenciji za nadzor najkasnije do 30. 4. tekuće godine.
- (4) U procese edukacije i osposobljavanja obveznik uključuje i sve nove zaposlenike. U tu svrhu obveznik organizira poseban program naobrazbe, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika na području sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (5) Kod prijema u radni odnos novih zaposlenika, koji će obavljati poslove na sprečavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, obveznik bi trebao primjeniti „screening procedure” posmatranja, kako bi se osigurali visoki standardi kod zapošljavanja zaposlenika, uz poštivanje uvjeta iz članka 44. Zakona.
- (6) Stavak (5) ovog članka podrazumijeva da će obveznik utvrditi postupak kojim se pri zasnivanju radnog odnosa na radnom mjestu na kome se primjenjuju odredbe Zakona

i propisa donijetih na temelju Zakona, utvrditi da kandidat za to radno mjesto nije bio osuđivan pravosnažnom presudom niti da se protiv njega vodi kazneni postupak, s izuzetkom za kaznena djela iz oblasti sigurnosti prometa. U ovom postupku provjeravaju se i drugi kriteriji kojima se utvrđuje da li kandidat za radno mjesto iz stavka (5) ovog članka, zadovoljava visoke stručne i moralne kvalitete.

- (7) Stručnu naobrazbu, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika u okviru određenog obveznika može provoditi:
- ovlaštena osoba,
  - zamjenici ovlaštene osobe,
  - druga stručno osposobljena osoba, koju na prijedlog ovlaštene osobe, odredi uprava obveznika.
- (8) Odredbe ovog članka i članka 46. ovih Smjernica se na odgovarajući način primjenjuju i na treće osobe kojima je obveznik povjerio aktivnosti na identificiranju i praćenju klijenta.

Članak 45.

(Sadržaj programa stručnog osposobljavanja zaposlenih)

- (1) Program iz članka 45. stavak (2) ovih Smjernica sadrži:
- sadržaj i obujam obrazovnog programa,
  - cilj obrazovnog programa,
  - način izvođenja obrazovnog programa (predavanja, radionice, vježbe itd.),
  - krug zaposlenih kojima je obrazovni program namijenjen,
  - trajanje obrazovnog programa.
- (2) Programom se obuhvaća najmanje:
- upoznavanje s odredbama Zakona, propisa donesenih temeljem Zakona, ovih Smjernica i svih drugih zakonskih i podzakonskih propisa koji se tiču sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te na temelju njih donesenih internih akata,
  - upoznavanje s internim programom procjene rizika obveznika,
  - upoznavanje sa stručnom literaturom o sprečavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - upoznavanje s listom indikatora za prepoznavanje klijenata i transakcija za koje postoje osnove sumnje da se radi o pranju novca i financiranju terorističkih aktivnosti.
- (3) Programom bi se trebalo obuhvatiti i upoznavanje zaposlenika sa:
- elementima politike: „Upoznaj svog klijenta”,
  - opasnostima od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i rizicima za obveznika i osobnim odgovornostima osoblja,
  - mogućnostima i slabostima obveznika u sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - odgovornostima i ovlaštenjima ovlaštene osobe i njegovih zamjenika;
  - sustavom internih kontrola i revizija,
  - informacije o trenutnim tehnikama, metodama i trendovima sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - osnovna načela osiguranja - ICP 22. Međunarodne asocijacije supervizora osiguranja,
  - najboljim svjetskim praksama za sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti koje je izdala FATF-a.

Članak 46.

(Interna kontrola i revizija)

- (1) Obveznik sukladno članku 46. Zakona, uz učešće ovlaštene osobe, osigurava redovitu internu kontrolu i reviziju obavljanja poslova sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Predmet aktivnosti interne kontrole i revizije iz stavka (1) ovog članka treba biti usklađenost poslovanja obveznika s odredbama Zakona, propisa donesenih temeljem Zakona i ovih Smjernica, što uključuje procjenu adekvatnosti politika i procedura obveznika i obuke ovlaštenih i odgovornih osoba s aspekta standarda kojima je definirano sprečavanje pranja novca i financiranje terorističkih aktivnosti.
- (3) Namjena interne revizije i kontrole je utvrđivanje i eliminiranje manjkavosti u provođenju propisanih mjera otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i poboljšanje sustava otkrivanja transakcija ili klijenata za koje postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti.
- (4) Kod provođenja interne kontrole i revizije obveznik obraća pažnju na sljedeća područja:
  - a) obavljanje operativnih postupaka otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti sukladno politici upravljanja rizicima za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti,
  - b) postupke ocjenjivanja rizičnosti klijenta, poslovnog odnosa, proizvoda ili transakcije s politikom upravljanja rizicima za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti i procjenu rizika,
  - c) odgovarajuća sigurnost povjerenih podataka,
  - d) odgovarajuću i cjelovitu stručnu naobrazbu, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika iz područja otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
  - e) odgovarajuća i učestala upotreba liste indikatora za prepoznavanje sumnjivi transakcija,
  - f) odgovarajući i efikasan sustav dostave podataka o klijentima i transakcijama, za koje postoje razlozi za sumnju na pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti,
  - g) odgovarajuće mjere i preporuke obveznika, izvedene na bazi zaključaka interne kontrole i revizije.
- (5) Obveznik će ovlastiti službu interne kontrole i revizije ili drugo nadležno tijelo, da neovisno provjerava usklađenost djelovanja sustava otkrivanja i sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti s odredbama Zakona, propisa donesenih temeljem Zakona i ovih Smjernica, a koji će o svojim zaključcima, obavijestiti upravu obveznika u obliku predloženih mjera i preporuka za otklanjanje nedostataka.

Članak 47.

(Ovlaštena osoba)

- (1) Obveznik je dužan imenovati ovlaštenu osobu za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i jednog ili više svojih zamjenika, na način propisan članakom 40. Zakona, s ciljem dostavljanja informacija FOO-u te za izvršenje ostalih dužnosti sukladno odredbama Zakona.
- (2) Obveznik je dužan donijeti posebnu odluku kojom se imenuje ovlaštena osoba.
- (3) Za ovlaštenu osobu i njegovog zamjenika, može se imenovati samo osoba koja ispunjava uvjete iz članka 41. Zakona.

- (4) Zadatci i ovlaštenja ovlaštene osobe i njegovih zamjenika, propisana su člankom 42. Zakona.
- (5) Obveznik je dužan za ovlaštenu osobu osigurati rukovodeće radno mjesto po sistematizaciji radnih mjesta koje omogućava, brzo, kvalitetno i pravovremeno izvršavanje zadataka propisanih Zakonom i odredbama koje iz njega proizilaze te omogućiti uvjete iz članka 43. Zakona.

Članak 48.

(Zaštita i čuvanje podataka)

- (1) Podatke koje dobije i postupa s njima na temelju odredbi Zakona, propisa donesenih temeljem Zakona, ovih Smjernica i internih akata, obveznik je dužan tretirati na način propisan čl. 74 - 77. Zakona.
- (2) Obveznici se, kod prikupljanja, čuvanja, dostavljanja i korištenja podataka i informacija dobijenih na temelju Zakona, propisa donesenih na temelju Zakona, ovih Smjernica i internih akata, pridržavaju odredbi članka 74. - 77. Zakona.
- (3) Zaposlenici obveznika su dužni dosljedno poštovati zakone i propise koji uređuju sigurnost osobnih podataka i zakona i propisa koji uređuju tajnost podataka, važećih u Bosni i Hercegovini.

VII ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 49.

(Dužnosti obveznika)

Obveznici su dužni najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovih Smjernica uskladiti svoje poslovanje sa sadržajem Zakona, propisa donesenih temeljem Zakona i ovih Smjernica, i prilagoditi interne akte odredbama istih.

Članak 50.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovih Smjernica prestaju važiti Smjernice za procjenu rizika i provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u oblasti osiguranja broj: 1.0.-021-269-3/15 od 3. 3. 2015.

Članak 51.

(Stupanje na snagu)

Ove Smjernice stupaju na snagu danom donošenja i objavljuju se na službenoj web stranici Agencije za nadzor.

P R E D S J E D N I K
STRUČNOG SAVJETA

mr.sci. Edita Kalajdžić v.r.

Broj: 021-2951-4/17
Sarajevo, 27.10. 2017.